

Brucella canista Ruotsissa

Ruotsalaisen kääpiösnautserikasvattajan koiralla on todettu pelätty koirien "sukupuolitauti", *Brucella canis*. Ruotsin maatalousvirasto, Jordbruksverket, määräsi tartunnan saaneet kaksi narttukoira lopetettaviksi. Viraston mukaan syynä määräykseen oli taudin leviämisen ehkäisy. Kennelin muut koirat tutkitaan tartunnan varalta.

Suomen elintarvikevirasto Eviran sivuilta löytyy tietoa taudista:

Brucella canis, aiheuttaa kroonisen, jopa elinikäisen tartunnan. Bakteerit hakeutuvat sekä narttujen että urosten sukuelimiin, mutta myös muihin sisäelimiin. Bakteerit lisääntyvät voimakkaasti tiineessä kohdussa ja aiheuttavat sikiöiden kuoleman tyypillisesti tiineyden loppupuolella. Pentueessa voi joissakin tapauksissa olla sekä kohtuun kuolleita että elävänä syntyneitä pentuja. Synnytyksen yhteydessä bakteereita erittyy runsaasti, ja erityys voi jatkua vielä kuusikin viikkoa. Tartunta on siinä mielessä salakavala, että nartulla saattaa olla myöhemmin normaalejakin pentueita.

Bakteerien erittyminen lisääntyy myös juoksuaikana hormonitoiminnan vaihtelujen mukaan. *B. canis* aiheuttaa uroskoirille lisäkiveksen ja eturauhasen tulehduksen. Bakteereita erittyy runsaasti siemennesteen mukana. Läheisestä anatomisesta yhteydestä johtuen myös urosten virtsassa erittyy bakteereita, joskin vähemmän kuin siemennesteessä.

Täysikasvuisten koirien yleisoireet ovat useimmiten vähäiset. Tartunta voi pysyä piilevänä pitkään ja aktivoitua aika-ajoin. Urosten bruselloosi havaitaan useammin kuin narttujen, koska kivespussin suureneminen näkyy helposti. Jos tartunta on selkärangan alueella tai nivelissä, voi koiralla olla liikkumisvaikeuksia, kipuoireita ja halvauksiakin. Silmäoireet voivat myös olla voimakkaat. Keskushermosto-oireet ovat mahdollisia, mutta harvinaisia.

Pääasialliset tartuntalähteet ovat abortoidut sikiöt, sikiökalvot, kohtuerite synnytyksen jälkeen tai juoksuaikana sekä urosten virtsa ja siemenneste. Pennut saavat tartunnan, jos emä on infektoitunut. Uros tartuttaa erityisesti astutusten yhteydessä. Muissa eritteissä ei bakteereita ole sellaisia määriä, että niillä olisi merkitystä tartunnan lähteenä. Virtsassakin bakteerimäärät ovat vähäisemmät kuin sukuelinten eritteissä.

Bakteerit pääsevät elimistöön suun limakalvon läpi koiran nuollessa eritteitä, myös silmän limakalvolta bakteerit voivat tunkeutua elimistöön. Lyhytaikaisessa kontaktissa tartunta ei kuitenkaan siirry herkästi eläimestä toiseen tai ihmiseen. Brusellabakteereita esiintyy muuallakin elimistössä, tartunnan alkuvaiheessa erityisesti tietyissä elimistöä puolustavissa soluissa. Bakteereita esiintyy veressä, imusolmukkeissa, jotka usein suurenevat, sekä sisäelimissä.

B. canis -tartunnan merkittävimmät haitat tulevat pentukuolleisuuden ja tiinehtymättömyyden seurauksena aiheuttaen taloudellisia tappioita kasvattajille ja vaikeuttaen jalostustoimintaa. Yksittäiset sairastumiset ovat luonnollisesti myös ongelmallisia, jos hoito ei tehoa.

Tauti on myös zoonoosi, vaikkakin lievä, joten huoli ihmisten terveydestä on myös otettava huomioon. Ihmisten infektiosta ei tunneta, mutta se saattaa olla suurempi kuin koirien, sillä ihmiset eivät saa tartuntaa kovinkaan helposti. Suurin tartuntariski on kasvattajilla, kenneleiden työntekijöillä ja eläinlääkäreillä.

Nykyisessä tilanteessa on tärkeintä varmistaa, ettei ulkomailta hankittu tai siellä astutettu koira tuo tartuntaa maahan. Suomessa tartuntariski on vähäinen, joskaan levinneisyyttä ei seurata järjestelmällisesti. Mahdollinen tartunnan leviäminen riippuukin kasvattajien valppaudesta. Jos hankkii tartuntaa kantavan koiran, eikä halua siitä luopua, on koiran kastrointi/sterilointi tehokkain keino vähentää bakteerien erittymistä. Tällainen koira sopii kotikoiraksi, mutta siitokseen ei tartunnan kantajaa tule käyttää, ja kontaktia erityisesti siitoskoiiriin tulee välttää.

Evirassa on todettu *B. canis* -tartunta serologisesti kahdessa Venäjältä tuodussa koirassa. On kuitenkin mahdollista, että tauti on alidiagnostisoitu, eivätkä mainitut tapaukset kerro koko totuutta nykytilanteesta.

Eniten *B. canis* -tartuntaa esiintyy maissa, joissa hygienian taso on huono ja koirien siitoskäyttö kontrolloimatonta. Esiintyvyydessä on suuria alueellisia eroja. Euroopassa tartuntaa esiintyy mm. Saksassa, Tsekissä ja Espanjassa.

Koiran bruselloositapauksista on ilmoitettava välittömästi viranomaisille.

Ruotsissa viranomaiset kehottavat kääpiösnautsereiden omistajia kiinnittämään erityistä huomiota keskenmenoihin ja vähentyneeseen tiinehtyvyyteen.